

Piotr Kołakowski

UZALEŻNIENIE EGIPTU PRZEZ RZYMIAN

Zaangażowanie Rzymu po zwycięskich wojnach z Kartaginą w konflikt wojenny z Macedonią i następnie z państwem Seleukidów spowodowało, że Egipt znalazł się w sferze politycznych zainteresowań Rzymian¹. We wschodniej części basenu Morza Śródziemnego państwo rzymskie miało do czynienia z zaawansowanymi kulturowo i ustabilizowanymi politycznie organizmami powstałymi w wyniku rozpadu imperium Aleksandra Wielkiego. U schyłku III wieku p.n.e. między największymi królestwami - Antygonidów w Macedonii, Attalidów w Pergamonie, Seleukidów w Syrii i Mezopotamii oraz Ptolemeuszów w Egipcie - panowała równowaga sił. Wobec monarchii hellenistycznego Wschodu Rzymianie prowadzili specyficzną politykę, polegającą na popieraniu państw słabszych przeciw silniejszym. Takimi sojusznikami Rzymu były Pergamon i Rodos, a później także w pewnym sensie Egipt².

W 203 r. p.n.e. królowie Macedonii Filip V i Syrii Antioch III zawarli tajne porozumienie w sprawie podziału pozaegipskich posiadłości Ptolemeuszów. Szczegóły tego układu nie są nam znane, jednak nie ulega wątpliwości, że dawał on wolną rękę Antiochowi w Celesyrii, Fenicji i Palestynie, natomiast Filip miał przejąć tereny ptolemejskie w Azji Mniejszej i na wyspach Morza Egejskiego³. Sojusz ten był konsekwencją kryzysu władzy w państwie Lagidów po śmierci Ptolemeusza IV, którego następcą został pięcioletni Ptolemeusz V Epifanes. Rywalizacja o władzę w imieniu młodego króla doprowadziła do dramatycznych wydarzeń w kraju, które chcieli wykorzystać wrogowie Egiptu⁴.

Sukcesami militarnymi koalicji oprócz Egiptu poczuły się także zagrożone Pergamon, Rodos i Ateny, które zwróciły się o pomoc do Rzymian. Dopiero po klęsce wojsk egipskich w bitwie pod Panion legaci rzymscy zgłosili protest wobec Antiocha III, a Filipowi nakazali wycofanie się z ptolemejskich posiadłości w Azji Mniejszej⁵.

W 200 r. p.n.e. Rzym wystąpił przeciw Macedonii, którą pokonał w bitwie